

FINANSINSPEKTIONEN

Kreditmarknadsbarometern

KVARTAL 2 - 2012

11 SEPTEMBER 2012

Rörelseresultatet ökade i storbanker

Storbankerna redovisade sitt högsta rörelseresultat sedan 2002, vilket uppgick till 22,5 miljarder kronor för andra kvartalet. Ökningen förklaras huvudsakligen av högre räntenetto.

Den årliga tillväxttakten i utlåningen dämpades något för storbankerna och kreditmarknadsbolagen. Medan årstakten ökade för bankaktiebolag och utländska bankers filialer i Sverige.

Inlåning från allmänheten ökade totalt med 271 miljarder kronor till 4 393 miljarder kronor, motsvarande en ökningstakt på 7 procent per år. Storbankerna har ökat sin inlåning från allmänheten med 5,6 procent (203 mdkr) under de senaste tolv månaderna.

Linda Kollberg
Analytiker
08-787 83 41
linda.kollberg@fi.se

www.fi.se

Kreditmarknadsbarometern beskriver den övergripande utvecklingen på kreditmarknaden. Utvalda diagram visas efter textavsnittet. Dessutom finns en statistikbilaga till Kreditmarknadsbarometern att ladda ned från www.fi.se/kmb2012_2.

INNEHÅLL

Om Kreditmarknadsbarometern	3
Intjäning	4
Utlåning	4
Inlåning och kapital	5
Diagram	6
Intjäning	6
1. Rörelseresultat (storbanker)	6
2. Rörelseresultat (bankaktiebolag och sparbanker)	6
3. Rörelseresultat (övriga)	7
4. Intäkter (storbanker)	7
5. Avkastning på eget kapital	8
6. K/I-tal före kreditförluster	8
Utlåning	9
7. Förändring i utlåning till allmänheten (banker)	9
8. Förändring i utlåning till allmänheten (övriga)	9
9. Sektorfördelad utlåning (storbanker)	10
10. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (banker)	10
11. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (övriga)	11
12. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (banker)	11
13. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (övriga)	12
Inlåning och kapital	12
14. Förändring i inlåning från allmänheten (banker)	12
15. Kapital (bankaktiebolag)	13
16. Kapital (sparbanker)	13
17. Kapital (storbanker)	14
18. Kapital (mindre kreditmarknadsbolag)	14
Definitioner	15
Företagen	16

Om Kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern publiceras kvartalsvis och sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, utlåningen och kapital-situationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Kreditmarknadsbarometern omfattar cirka 280 företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier.

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

1. Intjäning

– uppgifter om bland annat resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler.

2. Utlåning

– uppgifter om bland annat utlåning, osäkra lånefordringar och kreditförluster.

3. Inlåning och kapital

– uppgifter om bland annat kapitaltäckningskvot, kapitalbas, kapitalkrav och finansiering.

Definitioner finns sist i barometern. En sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns i statistikbilagan. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt. Det innebär summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen eller det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns **perioden** i rapporten.

Barometern beskriver utvecklingen både för de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten) och för övriga finansiella företag.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består vanligen av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra min-

dre koncerner finns på den svenska marknaden.

I Kreditmarknadsbarometern har detta hantearats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Gruppen kreditmarknadsbolag redovisas från och med andra kvartalet 2009 exklusive bolag som ingår i någon av storbankskoncernerna. Kreditmarknadsbolag som finansierar särskilda sektorer ingår inte heller i gruppen kreditmarknadsbolag. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har också exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet var den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2011:45. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Intjäning

Storbankerna har ökat sitt rörelseresultat andra kvartalet jämfört med första kvartalet (diagram 1). Rörelseresultatet uppgick till 22,5 miljarder kronor, det högsta kvartalsresultatet sedan 2002. Förklaringen är främst ökat räntenetto, som ökat mer än rörelseresultatet och därmed även täckte minskningen av nettoresultat av finansiella transaktioner. Provisionsnettot har ökat något (diagram 4).

Storbankernas avkastning på eget kapital, rullande fyra kvartal, var drygt 15 procent (diagram 5). Kreditförlusterna var 2,8 miljarder kronor för andra kvartalet, en ökning med 0,2 miljarder kronor jämfört med första kvartalet (diagram 10).

Sparbanker och bankaktiebolag har minskat rörelseresultatet för andra kvartalet jämfört med det första (diagram 2). Värdepappersbolagen har minskat sitt rörelseresultat till 229 miljoner kronor andra kvartalet, jämfört med 393 miljoner kronor för det första kvartalet. Av 130 värdepappersbolag har drygt 80 försämrat sitt rörelseresultat andra kvartalet jämfört med det första (diagram 3).

Värdepappersbolagens avkastning på eget kapital, rullande fyra kvartal, har minskat till 19 procent, jämfört med 24 procent det första kvartalet (diagram 5). Rörelseresultatet har minskat, vilket även det egna kapitalet har gjort. Värdepappersbolagens K/I-tal har ökat till 0,97 andra kvartalet, jämfört med 0,77 det första kvartalet (diagram 6).

Bankerna har ökat sitt K/I-tal till 0,71, från 0,64. Förklaringen är främst minskade leasingintäkter för de utländska bankernas filialer i Sverige. Storbankerna och de mindre kreditmarknadsbolagen har i stort sett oförändrade K/I-tal (diagram 6).

Utlåning

Kreditinstitutens utlåning till allmänheten var 10 378 miljarder kronor vid utgången av andra kvartalet, en ökning med 432 miljarder kronor jämfört med samma tid föregående år (diagram 7).

Storbankerna stod för 264 miljarder kronor av ökningen. Det motsvarar en något lägre ökningstakt än vid utgången av det första kvartalet (diagram 7). Storbankernas utlåning till svenska hushåll har ökat med 4,7 procent, utlåning till utländsk allmänhet med 3,9 procent och utlåning till svenska icke finansiella företag med 2,8 procent i årstakt.

Utländska bankers filialer i Sverige har ökat sin utlåning till allmänheten med 32 miljarder kronor (9 procent) under de senaste tolv månaderna. För bankaktiebolagen har utlåning till allmänheten ökat med 21 miljarder kronor (7 procent) (diagram 7). De mindre kreditmarknadsbolagen minskade årstakten till 5 procent (diagram 8).

Kreditförlustnivåerna, rullande fyra kvartal, har ökat för samtliga grupper jämfört med kreditförlustnivån vid utgången av andra kvartalet 2011, med undantag för de mindre kreditmarknadsbolagen. Storbankernas totala kreditförluster har gått från en nivå på 0,06 procent andra kvartalet 2011 till 0,13 procent andra kvartalet 2012. Sparbankerna är den grupp vars kreditförlustnivå ökat mest, från 0,22 procent till 0,42

procent. De mindre kreditmarknadsbolagen går i motsatt riktning från 0,76 procent till 0,56 procent (diagram 10 och 11).

Osäkra lånefordringar som andel av utlåning till allmänheten har ökat för de mindre kreditmarknadsbolagen från 1,28 procent första kvartalet till 1,38 procent andra kvartalet. Övriga grupper har relativt små förändringar (diagram 12 och 13).

Diagrammen som byggde på data från storbankernas delårsrapporter, utlåning till allmänheten och kreditförlustnivån geografiskt fördelat, är numera borta från Kreditmarknadsbarometern. Fördelningen i bankernas delårsrapporterna har förändrats och därmed finns inte underlag för dessa diagram. De hade nummer 10 och 11 i tidigare Kreditmarknadsbarometrar .

Inlåning och kapital

Inlåning från allmänheten ökade totalt med 271 miljarder kronor till 4 393 miljarder kronor, motsvarande en ökningstakt per år på 7 procent. Storbankerna har ökat sin inlåning med 5,6 procent, motsvarande 203 miljarder kronor, under de senaste tolv månaderna, en lägre ökningstakt jämfört med första kvartalet då den var 9 procent. Även kreditmarknadsbolagens ökningstakt var lägre än för ett kvartal sen, men låg ändå på 19 procent (diagram 14).

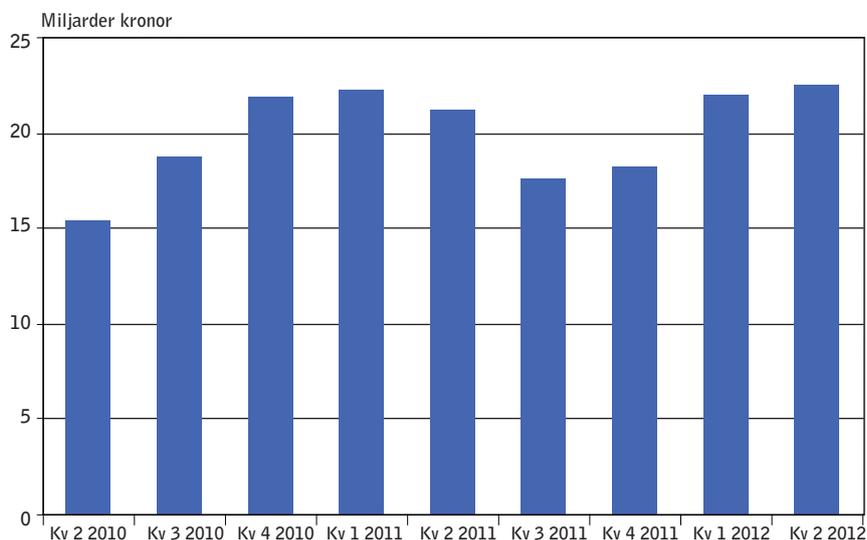
Bankaktiebolagen har ökat sin kapitaltäckningsgrad sedan andra kvartalet 2011, medan den minskat något för storbankerna och de mindre kreditmarknadsbolagen. Sparbankerna har en oförändrad kapitaltäckningsgrad (diagram 15–18).

Diagram

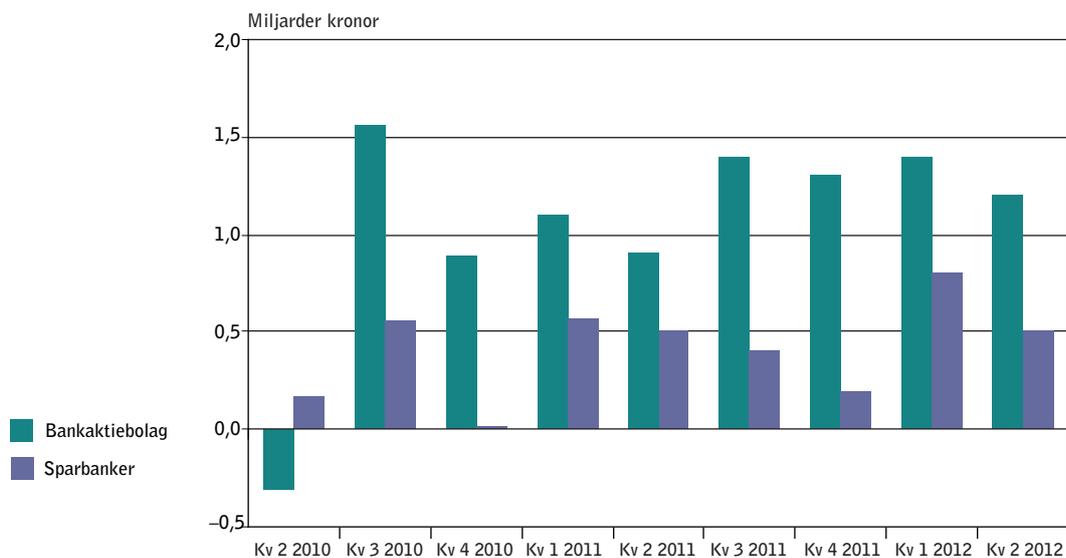
Sedan tredje kvartalet 2010 har SBAB blivit bank och ingår därför nu i gruppen bankaktiebolag i stället för bostadsinstitut. Det påverkar den samlade resultat- och balansräkningen för grupperna bankaktiebolag och bostadsinstitut. Sedan tredje kvartalet 2010 har dessutom Sparbanken Alingsås blivit bankaktiebolag och Sparbanken Finn gått ihop med Sparbanken Gripen AB och bildat Sparbanken Öresund som är ett bankaktiebolag. Det påverkar bland annat samlade resultat- och balansräkningen, in- och utlåningen samt kapitaltäckningsgraden för grupperna bankaktiebolag och sparbanker.

Intjäning

1. RÖRELSERESULTAT (storbanker)

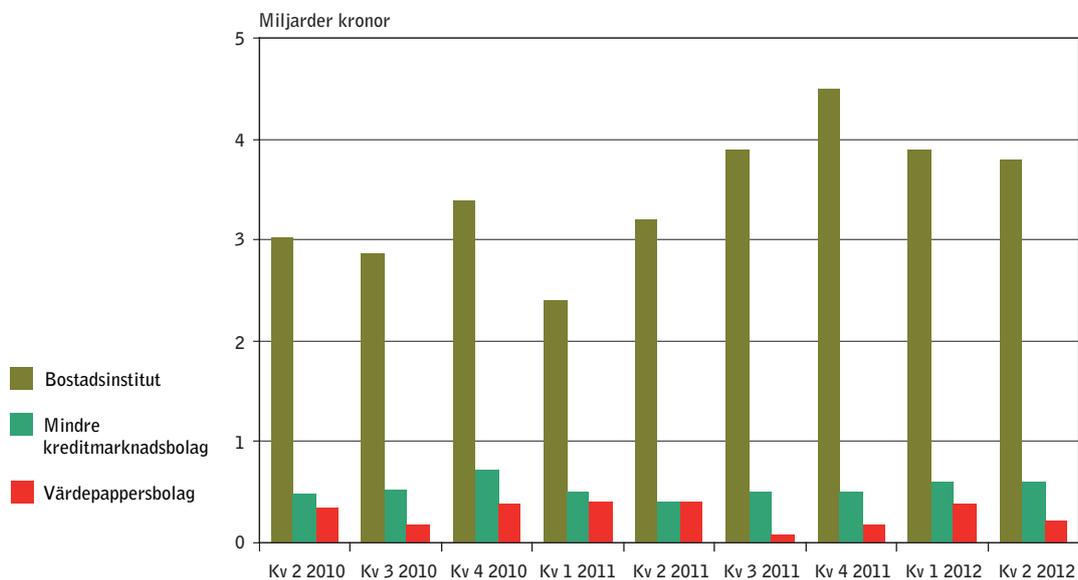

2. RÖRELSERESULTAT (bankaktiebolag och sparbanker)

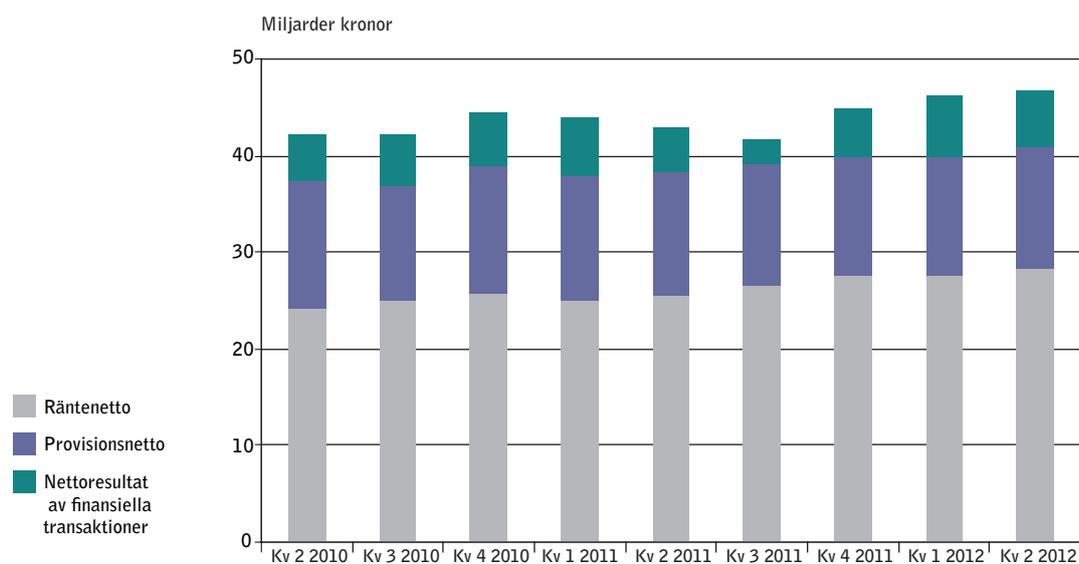
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

3. RÖRELSERESULTAT (övriga)

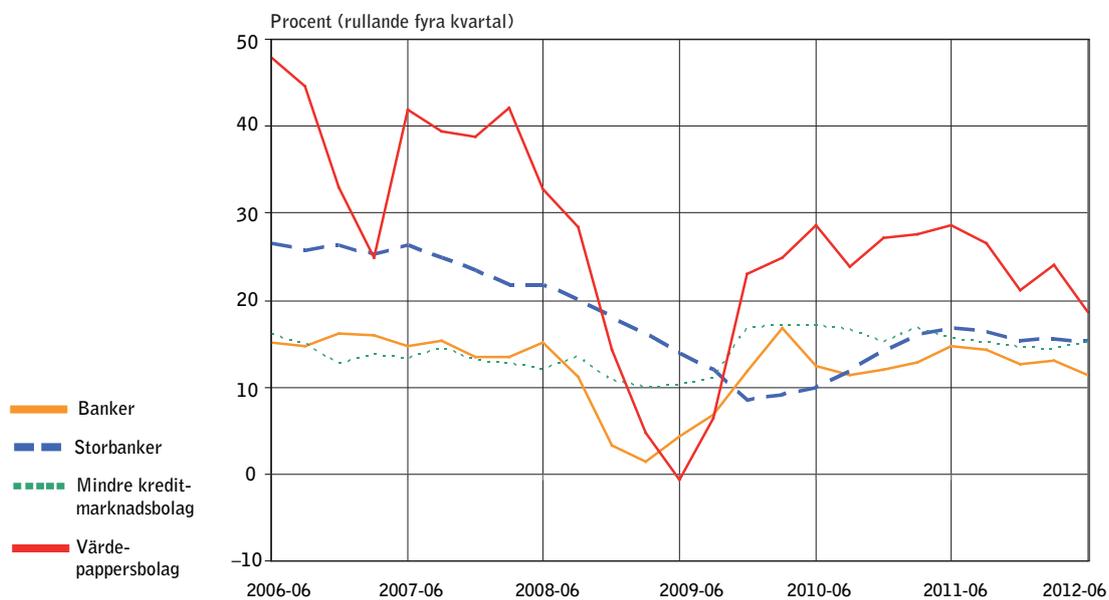
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

4. INTÄKTER (storbanker)

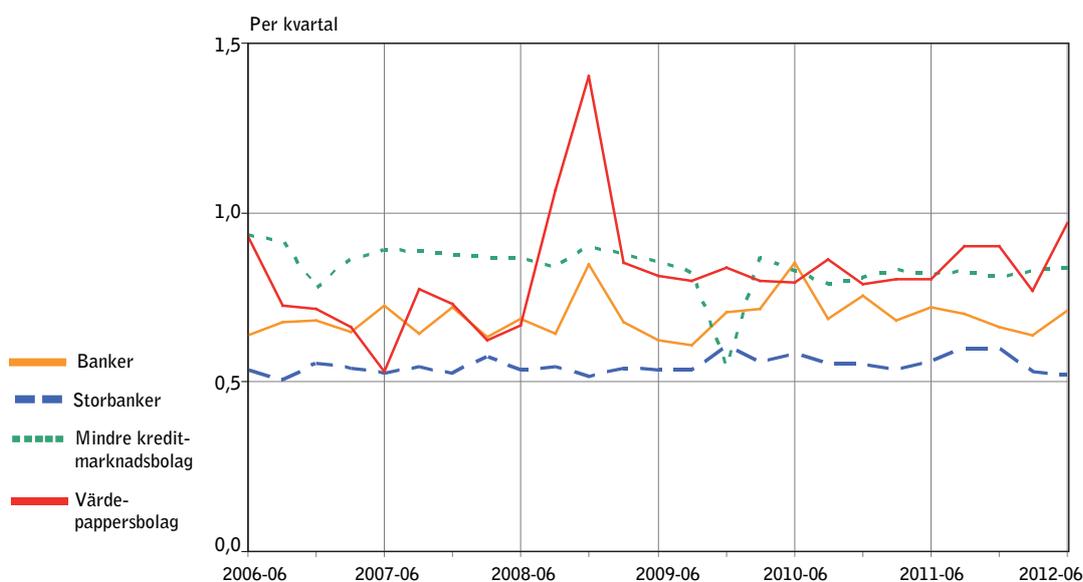
Anmärkning: Övriga intäkter redovisas inte i diagrammet.

5. AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

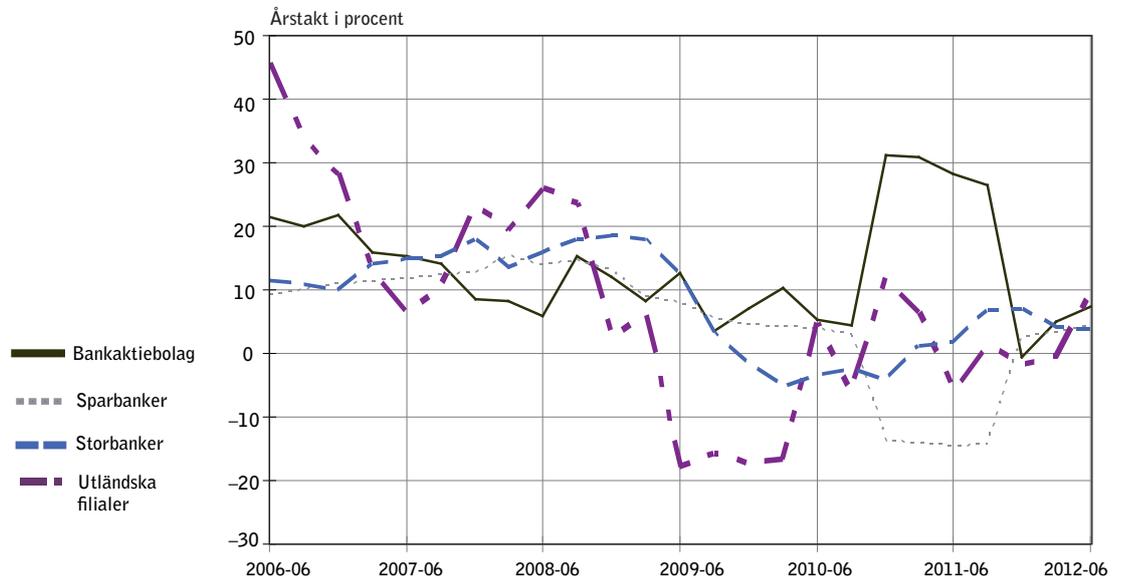
6. K/I-TAL FÖRE KREDITFÖRLUSTER

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

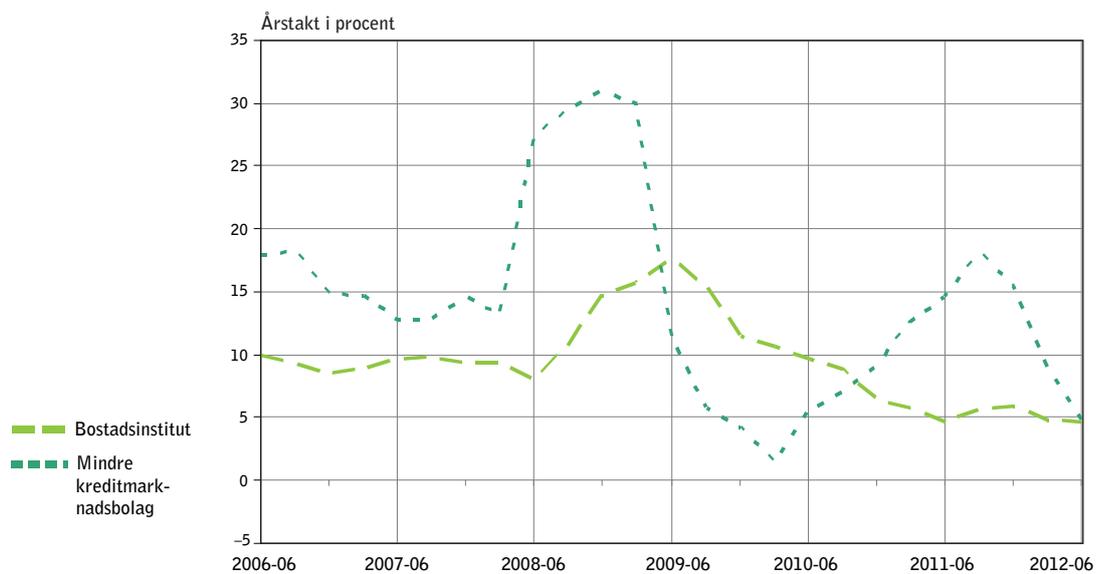
Utlåning

7. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

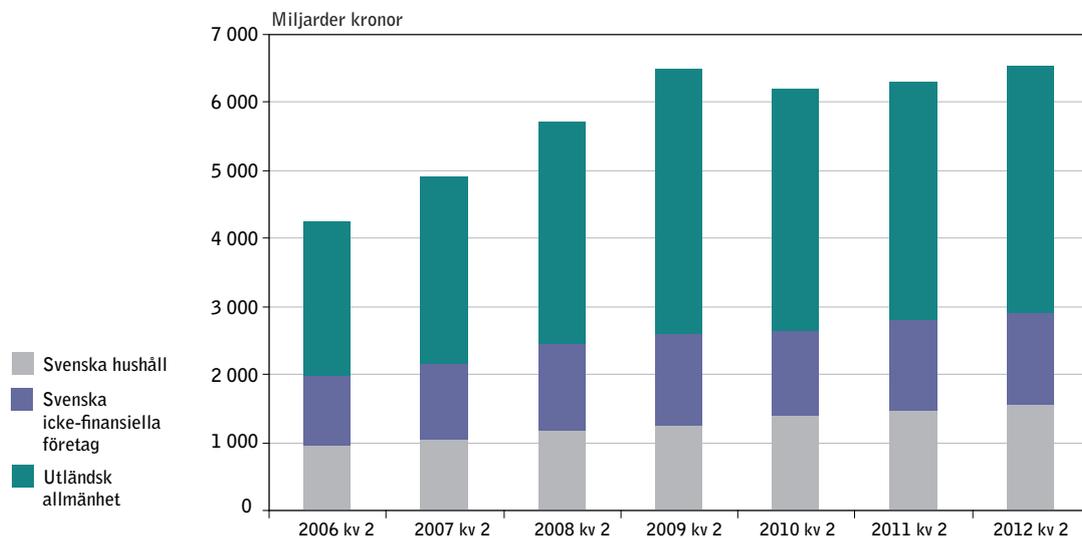
Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning

8. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

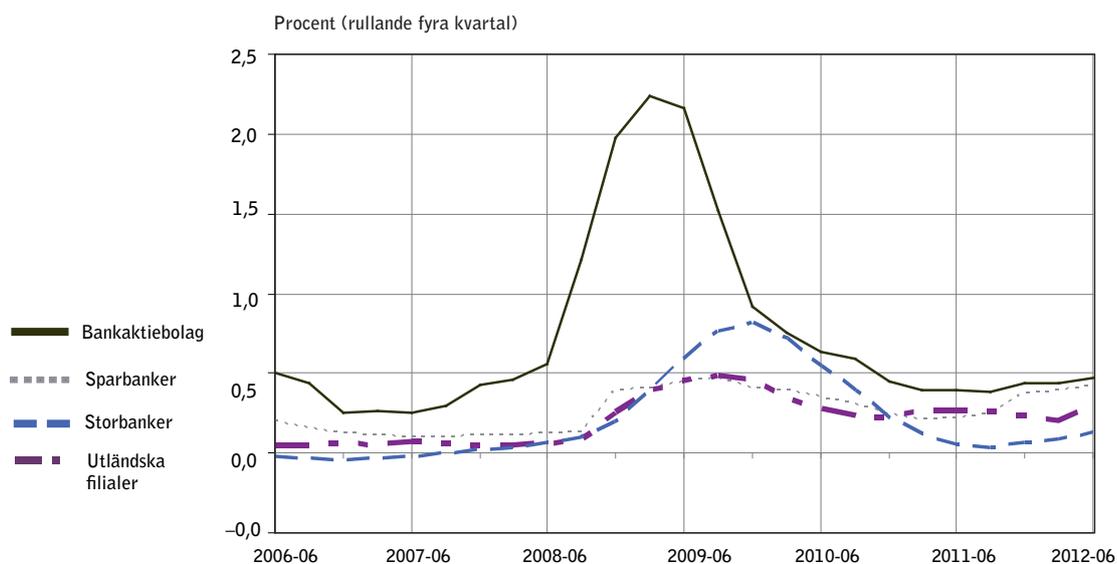
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

9. SEKTORFÖRDELAD UTLÅNING (storbanker)

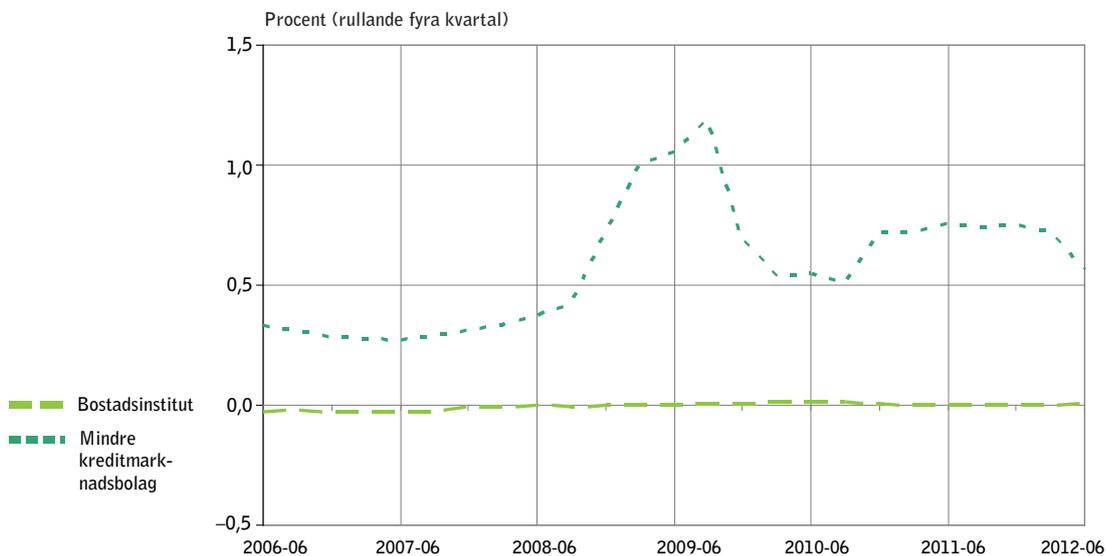
Anmärkning: Summan av de tre kategorierna i diagram 9 överensstämmer inte med den totala utlåningen till allmänheten i diagram 10. Det beror på att utlåning till allmänheten består av fler än de tre kategorierna (huvudsakligen utlåning till offentlig sektor) i diagram 9

10. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

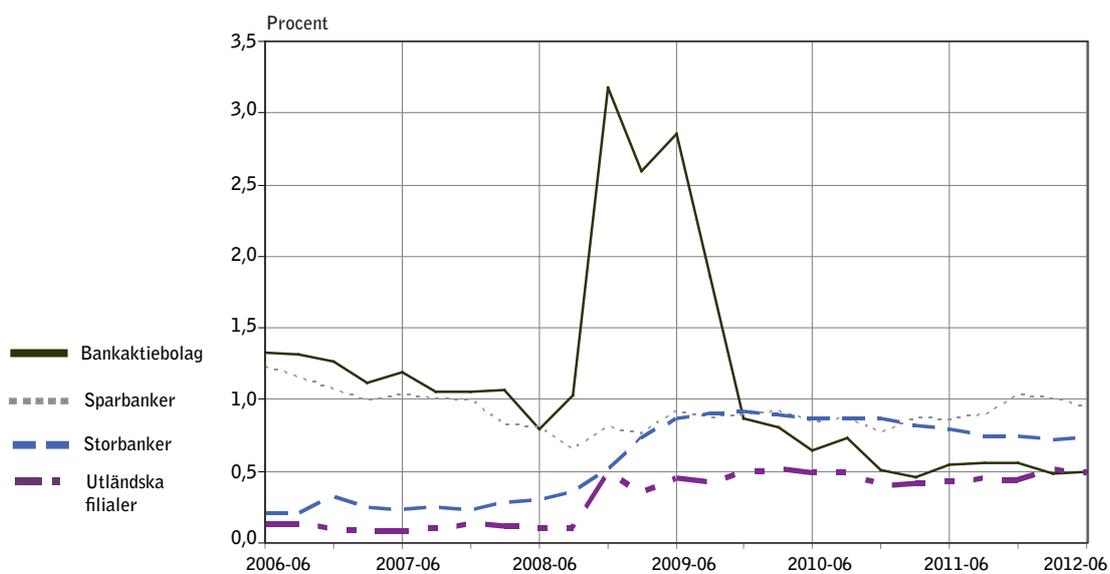
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

11. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

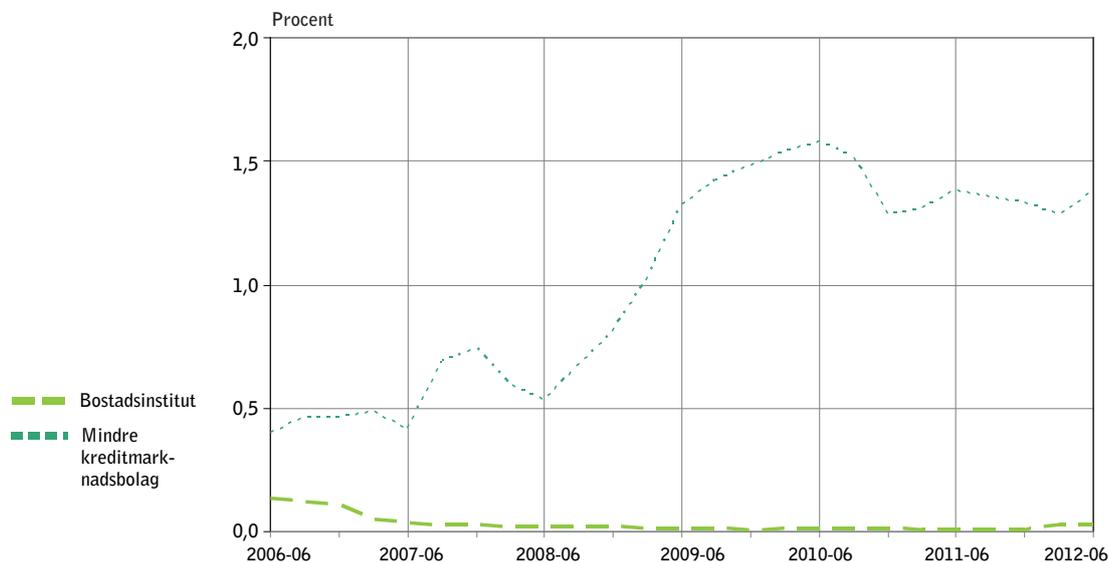
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

12. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Specifika lånefordringar som företagen bedömer som osäkra, alltså lånefordringar där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig. Beloppet visas i relation till utlåningen. Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

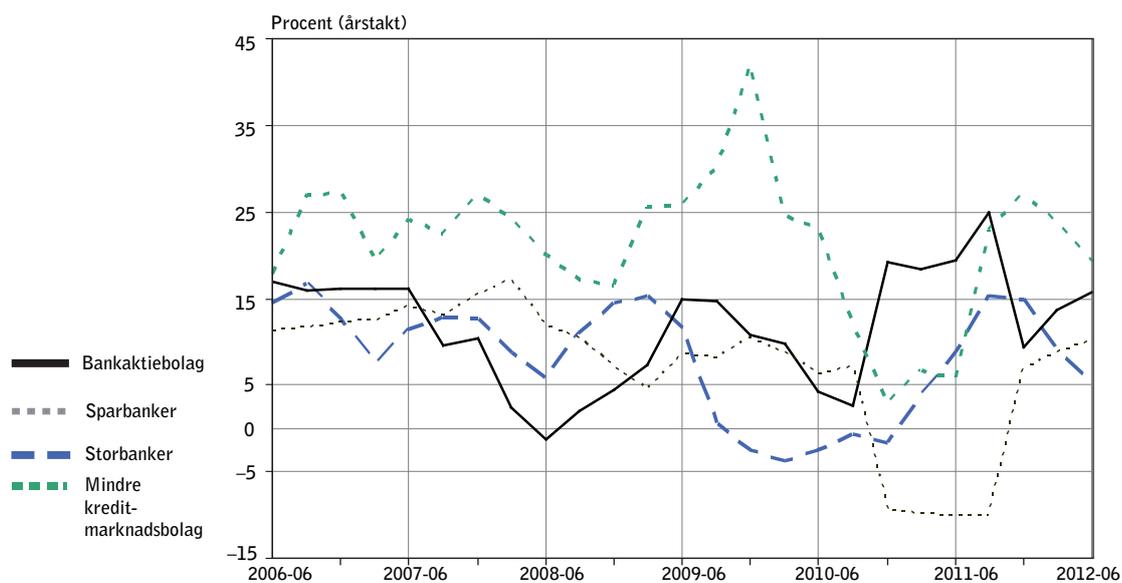
13. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen visas de osäkra lånefordringarna i relation till utlåningen som för gruppen inkluderar leasingobjekt.

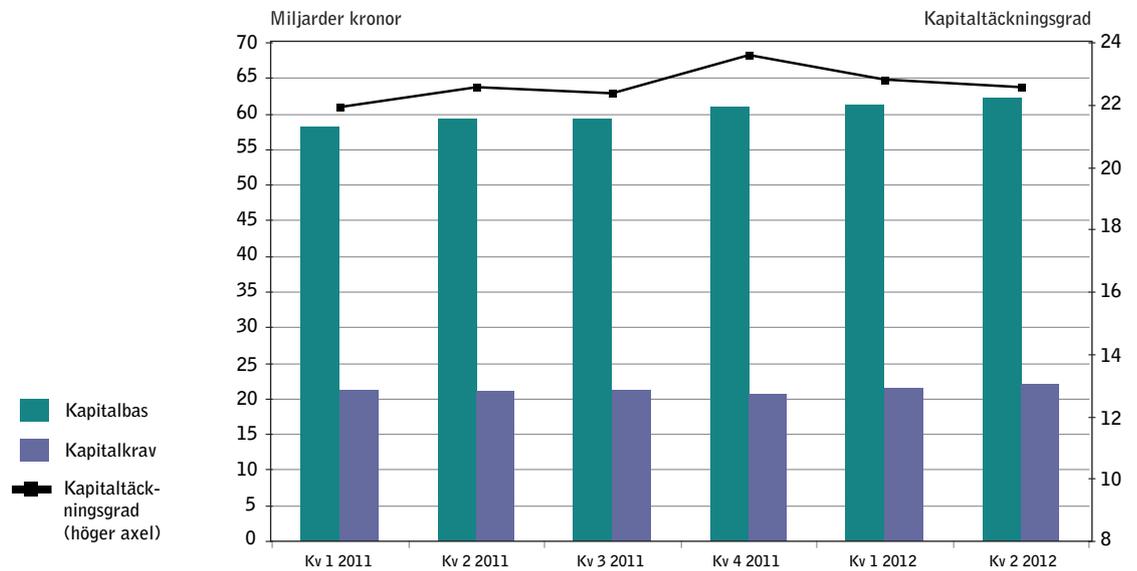
Inlåning och kapital

14. FÖRÄNDRING I INLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

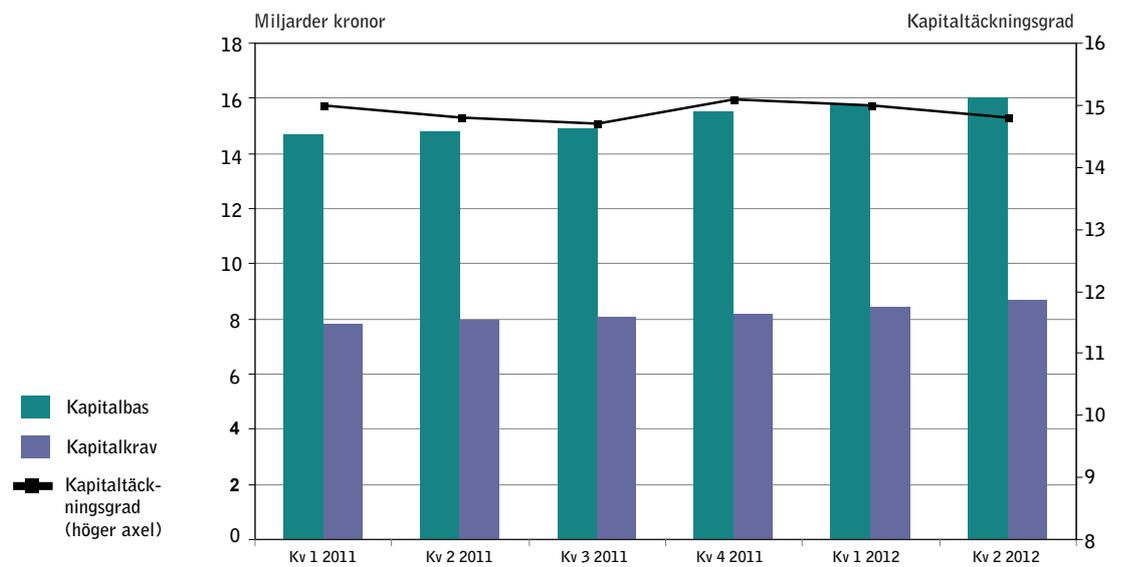

Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning

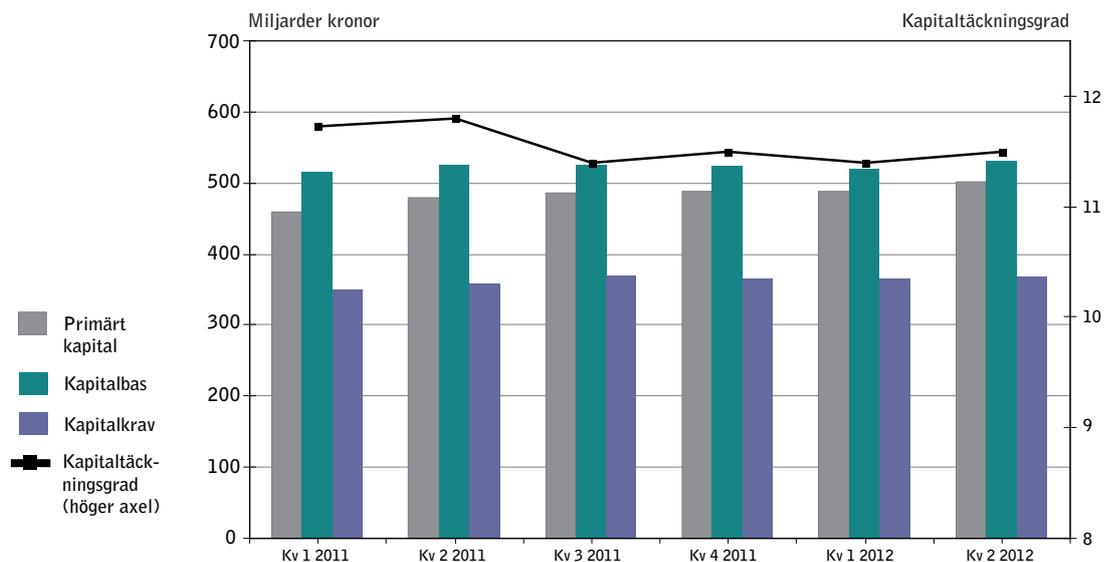
15. KAPITAL (bankaktiebolag)

16. KAPITAL (sparbanker)

17. KAPITAL (storbanker)

18. KAPITAL (mindre kreditmarknadsbolag)

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

Inlåning från allmänheten All in- och upplåning från allmänheten, bland andra kommuner och landsting, hushåll och företag (exklusive kreditinstitut och centralbanker).

K/I-tal före kreditförluster: Summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter.

Kapitalbas: Summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar samt totalt utvidgad kapitalbas. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också till exempel periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån. Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Kapitalbehov övriga risker: För andra risker än de som finns med under kapitalkravet och som bolagen har identifierat i sin egen verksamhet ska bolagen beräkna ett kapitalbehov. Storbankerna rapporterar inte detta kapitalbehov till Finansinspektionen. Företagets kapitalbas ska minst motsvara summan av det totala kapitalkravet och kapitalbehov för övriga risker (det samlade kapitalbehovet).

Kapitaltäckningskvot: Kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav. Till och med 2006 rapporterades kapitaltäckningsgrad. En kapitaltäckningskvot på 1 motsvarar en kapitaltäckningsgrad på 8 procent.

Kreditförluster, netto: Periodens totala kostnader för kreditförluster. Hela eller den del av lånefordran som företaget bedömer att det inte kan driva in från låntagaren eller få in genom att realisera säkerheten.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag.

Nettoresultat: Verksamhetens resultat efter skatt.

Nettoresultat av finansiella transaktioner: Här redovisas;

1. nettovinster eller nettoförluster av handel med dels finansiella instrument som innehas för handel (inklusive derivat) eller som utgör finansiella tillgångar som kan säljas, dels ädla metaller,

2. andra redovisade värdeförändringar på sådana finansiella instrument som avses i 1 och ädla metaller, och

3. nettovinster eller nettoförluster av valutatransaktioner samt andra redovisade värdeförändringar av tillgångar och skulder i utländsk valuta i den mån de kan hänföras till valutakursförändringar.

Osäkra lånefordringar: En lånefordring där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig.

Primärkapital: Se Kapitalbas.

Provisionsnetto: Intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta.

Räntabilitet eller avkastning på eget kapital: Rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital.

Räntenetto: Ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderar också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt.

Räntenettomarginal: Räntenetto dividerat med räntebärande tillgångar. I

räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per rullande tolv månadersperiod. Räntenettet beräknas också per rullande fyra kvartalsperiod.

Räntepunkter: Eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundra del procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procentenheter är en sänkning med 25 räntepunkter.

Rörelseresultat: Verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner, skatt och efter kreditförluster.

Totalt kapitalkrav: Det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:38) om kapitaltäckning och stora exponeringar. För storbankerna ingår kapitaltillägg enligt övergångsreglerna som innebär en gradvis anpassning av kapitalkravet mellan Basel 1 och Basel 2-reglerna.

Utlåning till allmänheten: Allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Företagen

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Företagen i respektive bolagsgrupp finns i statistikbilagan som publiceras tillsammans med denna kreditmarknadsbarometer.

Banker: Bankaktiebolag, medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ)

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag.

Mindre kreditmarknadsbolag: Kreditmarknadsföretag exkl. företag som ingår i någon av storbankskoncernerna samt företag som finansierar särskilda sektorer.

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag, exklusive kraft- och råvarubolag.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon 08-787 80 00
Fax 08-24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se